

מינילוג עם כמאל חסן עלי

(ראש ממשלת מצרים לשעבר)

"הזהרתי את אריק: אל תמלשו ללבנון!"

עם שרון, אתה מטפס על הר גבוה

עם בגין, הוא עיצבן גם אותו

עם שמיר, קצת נוקשה, קצת ביישן...

ה היה ב-19 באפריל 1982. אני זוכר את התאריך בדיוק. נסעתי עם אריאל שרון במכונית לגמלה העופה (בנגוריון), אחרי שקיימתי שיחות עם מנחם בגין ושרים אחרים. אריק ליווה אותי בדרכי למצריים. בדרך אמר לי: "הישראלים לא יכולים להישאר כשיריהם ככולות בכל הנוגע ללבנון. אנחנו חייבים לעשות משהו". הבנתי מייד על מה הוא מדבר. האם חזיתי את המלחמה מראש? כן! הזהרתי את אריק: "אל תנסו לעשות זאת. זה לא יהיה טיול! אל תהמרו על עתידכם. אל תהמרו על קשרים עם מצריים — הארץ היחידה שהציעה לכם שלום". דיווחתי לממונים עלי, אבל חשבתי

אני זוכר שבסוף השיחה אמרתי לו: "גבוה", אתה מטפס על הר מאור-מאור 40 ימים לאחר מכן פלשה ישראל, כהנהגת אריאל שרון, ללבנון.

● וייצמן, בגין, פרס, שמיר

ל תוך תהליך השלום פסעתי לראשונה ב-19 באוקטובר 1978, חמישה ימים בלבד אחרי שהתמנתתי כשרהביטחון של מצריים. כמי שנפצע קשה במלחמת יוני 1967, האם לא היתה לי הרגשה מורה כשישבתי לנהל שיחות-שלום עם האוייב שגרם לפגיעתי? מה פיתאום! אני איש-צבא, שקיבל משימה לעשות שלום.

ההסכמים הראשיים נוסחו הרי בקמפ-דייוויד. אנחנו — משה דיין, עוזר וייצמן, סירוס ואנס (שר-החוץ האמריקאי) ואחרים — היינו צריכים לשאת ולתת על פרייהפרטים. עוזר וייצמן היה הישראלי הראשון שפגשתי, וטוב שהיה כך. הוא הציג אותי לפני ראומה, אשתו, ונוצרו יחסים אמון הדדיים, שהוכיחו את עצמם בימי הנסיעה מסיני. הוא ארם בעל פתיחות, שחרר-שלום, איש ישר. גם אברהם טמיר ורויד קימחי הרשימו אותי. מנחם בגין? נטייתו לחזור שוב ושוב אל ההיסטוריה עיצבנה גם אותי. אבל הוא היה כן. אל משה דיין התייחסתי כאל גנרל ופוליטיקאי מרחיק-ראות. הוא הוכיח זאת כשפתח את הגשרים בין ישראל ובין ירדן, מייד אחרי מלחמת יוני 1967. שיעוץ פרס הוא אדם שאינו חוסך מאמצים כדי להשיג שלום. הבעיה היא שמאחוריו עומדת מיפלגת-העבודה. יש כאן פאראדוקס: מצד אחד קל יותר לשאת ולתת עם הליכוד, מפני שאו אין מי שיתנגד לו בישראל, ומצד שני — עמדות הליכוד נוקשות. את יצחק שמיר פגשתי כמה פעמים.

חסן עלי ברמטכ"ל, נאווה למטן השלום

שחושבים על פלישה מצומצמת. מי חשב אז על מילחמה עד ביירות? שרון ואני הנונו גנרלים. אנחנו צריכים לדעת את הככנות הפוליטיות הכרוכות במלחמה.

שרון: להד"ם

בתגובה על דבריו של כמאל חסן עלי, ראש ממשלת מצריים לשעבר, כארי לו הודיע שרון על מילחמת-הלבנון 40 ימים לפני שפרצה, התקשר אריאל שרון עם עורך "העולם הזה" והכחיש את הדברים בתקופה ולחלוטין. "לא היה ולא נברא", אמר השר.

אמר לי סאדאת: "אני זוכר את השיחה האחרונה שלנו בבית-החולים. או אמרת שצריכים לשים קץ למלחמה, אבל זה יתאפשר רק אחרי שמצריים תוכל לזקוף את הראש בגאווה. זה מה שהינחה אותי במלחמת ה-6 באוקטובר (מלחמת יום-הכיפורים)". זאת היתה ררכו של סאדאת לשבח אנשים שהוא אהב. כיום אני יושב-ראש מועצת-המנהלים של בנק. האווירה יותר נוחה מאשר בפוליטיקה, ובריאותי השתפרה פלאים. נכון שמי שלקחו חלק ביוזמת-השלום איבדו מכוחם, או שפשוו מאו ככלל מהתמונה. ניתן לראות זאת כך. אבל המשאיומתן מתקיים בין מדינות. אם הנפשות הפועלות מתחלפות — באות במקומן אחרות. הקשר האישי חשוב מאוד, ולכן פעלתי בכיוון זה. אבל ניתן לחדש קשרים ולפתח אותם.

שינוי כיהנו כשרי-חוץ. הוא קצת נוקשה, אבל נחמד בהרבה מתרמיתו. חוץ מזה, כשהוא מאמין במשהו — הוא הולך עם זה עד הסוף. הוא קצת ביישן.

● שיחה

בבית החולים

כ שנכנסתי לתהליך עשיית שלום, חשבתי שאנחנו הראשונים בתור הארץ של מדינות ערביות, שיצי-טרפו אלינו. האמנתי — באמת האמנתי — כי בשיחות האוטונומיה. אבל שיל-טון-הליכוד הכשיל את מאמצינו בזה אחר זה. ידוע לי שהתנהלו מגעים בין סוריה וישראל, אבל הם נכשלו. מדוע? מפני שהם נעשו דרך אנשי-קשר, והעיתוי אינו נוח עבור סוריה. אני נשמע מאוכזב? רק מאוכזב מן הקשיים בדרך לכינון ועידה —

בינלאומית. כן, אני מאמין שזוה הפיתרון! יש לי חלק חשוב ביוזמת-השלום של אנואר אל-סאדאת. אני אבי המוני-ספציה של "גאווה למען שלום". את סאדאת היכרתי ב-1939, כשי הוא נעצר לכמה שנים (בעוון פעולה מחתרנית נגד מיסטר המלך פארוק). אני הייתי אז אורח, אבל אחי שירת בצבא. אחר-כך לא נפגשנו עד 1952. כי 1962 נפגשנו שוב בתימן. (הכוונה היא למלחמת-תימן, שבה היה הצבא המצרי מעורב באופן מאסיבי). עיקר הקשרים בינינו נוצרו כי 1967. לסאדאת היו בעיות בלב. זה היה לפני מלחמת ששת-הימים. שהינו כשנה וחצי ביחד בבית-החולים מעאדי (פרבר של קאהיר). שוחחנו ארוכות, והסתבר שהשפעתו עליו רבות. כעבור שנים — כי-1975 — כשמונתי כראש אמ"ן צבא המצרי, ונשבעתי אמונים בתפקידי החדש,